

POSTADRES Postbus 2888
3000 CW ROTTERDAM
KANTOORADRES Blaak 31
3011 GA ROTTERDAM
TELEFOON +31 (0)10 224 66 45
FAX +31 (0)10 224 65 26
E-MAIL jasper.neefe@loyensloeff.com
INTERNET www.loyensloeff.com

**AANTEKENEN MET HANDTEKENING RETOUR
ALSMEDE PER TELEFAX: 070- 365 13 80**

Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak
van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

VAN mr. J.M. Neefe - advocaat
REFERENTIE 8597123 – JN/mb – 70074944
DATUM 31 januari 2011

BETREFT Stichting Behoud de Eemvallei en Vereniging Vogelwacht Utrecht/Bestemmingsplan
Golfbaan Hoogland West – verzoek om voorlopige voorziening

Hoogedelgestrenge Heer, Vrouwe,

Namens cliënten, de stichting Stichting Behoud de Eemvallei, gevestigd te (3742 GM) Baarn, aan De Gondel 4, en de Vereniging Vogelwacht Utrecht, gevestigd te (3723 XJ) Bilthoven, aan de Esdoornlaan 6, die in deze zaak woonplaats kiezen te Rotterdam, aan de Blaak 31 (Postbus 2888, 3000 CW Rotterdam), bij Loyens & Loeff N.V. advocaten, belastingadviseurs en notarissen, van welk kantoor mr. J.M. Neefe als advocaat-gemachtigde zal optreden, bericht ik u als volgt.

Heden diende ik namens cliënten een beroepschrift in gericht tegen besluit van de gemeenteraad van Amersfoort van 14 december 2010 (gepubliceerd op 26 januari 2011), waarbij het bestemmingsplan Golfbaan Hoogland-West gewijzigd is vastgesteld. Een afschrift van het beroepschrift is als **productie 1** bijgevoegd. De inhoud van dit beroepschrift dient als hier herhaald en ingelast te worden beschouwd.

In aanvulling hierop hebben cliënten tevens een spoedeisend belang bij een voorlopige voorziening. Cliënten menen dat reeds op de gronden vermeld in het beroepschrift (alsook op nog nader aan te voeren gronden) moet worden geoordeeld dat aan het bestemmingsplan geen uitvoering kan worden gegeven. Dit zou immers leiden tot een onomkeerbare aantasting van het plangebied dat is gelegen in het Nationaal Park Arkemheen-Eemland.

Cliënten verzoeken u het vaststellingsbesluit geschorst te houden totdat op het beroep zal zijn beslist, althans een zodanige voorziening te treffen als u in dit geval gerade acht, alsmede de (raad van de) gemeente Amersfoort te veroordelen tot vergoeding van de kosten die cliënten

redelijkerwijs in verband met de behandeling van dit verzoek hebben moeten maken.

Het voor de behandeling van dit verzoek verschuldigde griffierecht kunt u in rekening-courant met mijn kantoor verrekenen.

Hoogachtend,
Loyens & Loeff N.V.

J.M. Neefe

Productie 1

**AANTEKENEN MET HANDTEKENING RETOUR
ALSMEDE PER TELEFAX: 070-365 13 80 (zonder bijlagen)**

Afdeling bestuursrechtspraak
van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

VAN mr. J.M. Neefe - advocaat
REFERENTIE 8597043 – JN/mb – 70074944
DATUM 31 januari 2011
UW REFERENTIE --

BETREFT Stichting Behoud de Eemvallei en Vereniging Vogelwacht
Utrecht/Bestemmingsplan Golfbaan Hoogland West – beroepschrift

Hoogedelgestreng College,

Namens cliënten, de stichting Stichting Behoud de Eemvallei, gevestigd te (3742 GM) Baarn, aan De Gondel 4, en de Vereniging Vogelwacht Utrecht, gevestigd te (3723 XJ) Bilthoven, aan de Esdoornlaan 6, die in deze zaak woonplaats kiezen te Rotterdam, aan de Blaak 31 (Postbus 2888, 3000 CW Rotterdam), bij Loyens & Loeff N.V. advocaten, belastingadviseurs en notarissen, van welk kantoor mr. J.M. Neefe als advocaat-gemachtigde zal optreden, bericht ik u als volgt.

Met ingang van 25 februari 2010 heeft het ontwerpbestemmingsplan Turnhal en Golfbaan Hoogland-West van de gemeente Amersfoort ter inzage gelegen. Bij brieven d.d. 7 en 21 april 2010 hebben cliënten daartegen zienswijzen kenbaar gemaakt (**bijlage 1**).

Bij besluit van 14 december 2010 heeft de gemeenteraad van Amersfoort (hierna: : de Raad") het bestemmingsplan Golfbaan Hoogland-West gewijzigd vastgesteld. Publicatie vond plaats op 26 januari 2011.

Cliënten kunnen zich met het bestreden besluit niet verenigen en stellen daartegen hierbij beroep in. Het beroep richt zich tegen alle onderdelen van het bestemmingplan.

Beroepsgronden

1. **Nut en noodzaak/economische uitvoerbaarheid**
  - 1.1. Cliënten handhaven hun bezwaren op dit punt. De Raad heeft nut en noodzaak en economische uitvoerbaarheid van de golfbaan niet aangetoond. Enkel wordt verwezen naar het eigen vermogen

van initiatiefnemer, hetgeen volstrekt onvoldoende is.

- 1.2. Uit de toelichting op het bestemmingsplan blijkt dat het voornemen om op gronden ten westen van de Bunschoterstraat in Hoogland een 9-holes golfbaan met bijbehorende voorzieningen te realiseren een particulier initiatief betreft. Uit de ter inzage gelegde stukken is cliënten ook overigens niet gebleken dat de aanleg van deze golfbaan verband houdt met dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit laatste is van belang bij de beantwoording van de vraag of onder de Flora- en faunawet een ontheffing kan worden verkregen (zie hierna).
- 1.3. In hoofdstuk 7 van de toelichting betreffende de uitvoerbaarheid van het plan wordt ten onrechte opgemerkt dat het plan economisch uitvoerbaar is. Cliënten wijzen uw Afdeling erop dat de uitgangspunten als opgenomen in de Aanmeldingsnotitie m.e.r. (hierna: "de Aanmeldingsnotitie") niet langer actueel zijn. De Aanmeldingsnotitie dateert van 27 oktober 2008, terwijl uit recente publicaties blijkt dat de meeste golfbanen in Nederland op dit moment verlieslatend zijn. Wij verwijzen u in dit verband naar een artikel in "Het Financieele Dagblad" d.d. 8 februari 2010 (zie bijlage 2 bij de zienswijze d.d. 7 april 2010). De gerede kans bestaat derhalve dat de Raad een plan heeft vastgesteld dat voorziet in een golfbaan, die enkel met verlies zal kunnen worden geëxploiteerd, hetgeen uiteindelijk tot het faillissement van de exploitant zal leiden. Van de exploitant mag derhalve een nadere onderbouwing worden verwacht, waaruit blijkt dat de door hem voorziene ontwikkeling binnen het Nationaal Landschap "Arkemheen-Eemland" vanuit financieel en economisch oogpunt haalbaar is. Naar de mening van cliënten zijn het nut en de noodzaak van de aanleg van een golfbaan derhalve (vooralsnog) niet aangetoond.
- 1.4. In dit verband wijzen cliënten uw Raad nog op het feit dat zich na het opstellen van pagina 6 (figuur 2) van de Aanmeldingsnotitie nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan binnen een straal van 20km vanaf het plangebied. Cliënten wijzen u bijvoorbeeld op de realisatie van een golfbaan in Putten. Het is derhalve van belang dat de inhoud van alinea 2.2 van de Aanmeldingsnotitie niet is geactualiseerd en door de exploitant niet is aangetoond dat daadwerkelijk (vanuit economisch oogpunt) behoefte bestaat aan een golfbaan in Amersfoort, die vervolgens ook op economisch verantwoorde wijze kan worden geëxploiteerd.
- 1.5. In dit verband verwijzen cliënten naar een overzichtskaart van projecten en initiatieven voor nieuwe golfbanen (zie bijlage 3 bij de zienswijze d.d. 7 april 2010) en een Excel-overzicht van deze banen (zie bijlage 4 bij de zienswijze d.d. 7 april 2010) van de NVG, de Nederlandse Vereniging van Golfaccommodaties. Hieruit blijkt dat inmiddels een groot aantal nieuwe banen rondom Amersfoort is gerealiseerd en andere nieuwe banen zullen worden gerealiseerd ten opzichte van de in de Aanmeldingsnotitie beschreven situatie d.d. oktober 2008.
- 1.6. In de Aanmeldingsnotitie wordt overigens aangegeven dat er binnen een straal van 20 kilometer (een afstand die voor een golfer, die per definitie met de auto komt, eenvoudig te overbruggen is) al 16 golfaccommodaties zijn (acht 9 holes, zes 18 holes en twee 27 holes). Dit lijkt cliënten ruim voldoende. Verder bevreemdt het cliënten dat niet is gekozen voor een afstand van 30 kilometer,

zoals bijvoorbeeld is gebeurd bij het opstellen van het MER ten behoeve van de uitbreiding van golfbaan Scherpenbergh bij Apeldoorn.

2. **Beleidskaders**

Gemeentelijk beleid

2.1. Zoals vermeld in de toelichting bij het bestemmingsplan geeft de Beleidsvisie Groen-Blauwe Structuur een beeld van de gewenste situatie in 2015 en maakt de visie afwegingen tussen de verschillende functies van het landschap, zoals recreatie, natuur en landbouw. De nadruk ligt daarbij, aldus de toelichting, op:

- Behoud van landschappen het karakter van “Groen en Blauw” in de stad;
- Versterken van natuur- en cultuurhistorische elementen;
- Voldoende recreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietspaden, sportvoorzieningen en volkstuinen.

2.2. Cliënten zijn van mening dat met de beoogde realisering van de golfbaan geen sprake is van behoud van landschappen. Evenmin is sprake van het versterken van natuur en cultuurhistorische elementen. Verder leidt de voorziene aanleg van de golfbaan tot een verslechtering van recreatieve voorzieningen in het gebied waar het gaat om wandel- en fietspaden. Van een “landschappelijk raamwerk, met daarin opgenomen de ecologische waarden en recreatieve paden”, zal in de voorziene situatie geen sprake zijn. Eerder is sprake van een zogenaamde “carve-out” van 26,2ha uit het Nationaal Landschap “Arkemheen-Eemland”. De golfbaan zal immers worden omheind, hetgeen het karakter van het open (kampen)landschap, dat een uniek overgangsgebied vormt van de Gelderse Vallei naar de Eemvallei, maximaal aantast. Verder is sprake van een onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking, die leidt tot een verkeersgevaarlijke situatie.

2.3. De waarde voor de natuur en recreatie zoals gesuggereerd in de toelichting is overtrokken en onjuist. In het rapport “*Een Golfbaan natuurlijk*” (zie bijlage 5 bij de zienswijze d.d. 7 april 2010) wordt aangegeven dat voor een negen holes golfbaan in een Stadsrandzone, met een ambitie voor natuurontwikkeling en recreatief medegebruik een totaal oppervlak nodig is van 50 hectare (zie pagina 24). Onderhavige golfbaan heeft slechts een oppervlak van 26,2 hectare. Dit is het minimale oppervlak voor een golfbaan *zonder* ambitie. M.a.w. de genoemde natuurontwikkeling is van geen enkele waarde en daarom misleidend.

Ruimtelijke verkenning Buitengebied West

2.4. De Ruimtelijke verkenning Buitengebied West geeft blijkens de toelichting bij het bestemmingsplan als streefbeeld voor het agrarisch gebied met recreatieve functie, ook wel te typeren als hoeven- of kampenlandschap met daarin de Male Weteringzone aan:

“Een raamwerk van paden en houtwallen, een ecologische verbindingszone langs de Male Wetering, een waardevolle open es en waardevolle erf ensembles. Uitgangspunt voor het streefbeeld is een gevarieerd landelijk gebied waarin zowel agrarische als recreatieve functies (zoals de golfbaan, géén sportvelden), ontwikkeld kunnen worden door de bestaande perceels- en erfgrenzen in te planten ontstaat een landschappelijk raamwerk. Het raamwerk vergroot de belevings-, landschappelijke en ecologische waarden en is perceelsgewijs te realiseren. [...] Het streefbeeld gaat verder uit van het realiseren van ecologische oevers langs de Male Wetering”

- 2.5. Onder 2.2.2. van de toelichting op het bestemmingsplan staat het volgende vermeld:

“De Ruimtelijke verkenning Buitengebied West heeft tot doel een duurzame ontwikkeling van het agrarische landschap ten westen van de Bunschoterstraat mogelijk te maken.”

Cliënten handhaven hun standpunt dat met (ontwerp)bestemmingsplan daaraan geen enkele bijdrage wordt geleverd. Het bestemmingsplan draagt niet bij aan een goede ruimtelijke ordening.

- 2.6. Verder staat er onder 2.2.2. van de toelichting op het bestemmingsplan:

“De belangrijkste opgaven zijn de ecologische en landschappelijke kwaliteit van het landschap te versterken en om het landschap openbaar toegankelijk te maken. Ingezet wordt op vermindering van verstening, verbreed en vitaal agrarisch gebruik en geschiktheid als recreatieuitloopgebied door een fijnmazig netwerk van paden. Met de vertaling van het beleid en de verkenning in bestemmingsplannen, ontstaat een toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven en projecten.”

Cliënten zijn van mening dat dient te worden ingezet op verbreed en vitaal agrarisch gebruik en op een netwerk van paden. Dit is thans niet het geval.

- 2.7. Het behoeft geen nader betoog dat het in de Ruimtelijke verkenning Buitengebied West neergelegde streefbeeld (zie pagina 25) in het onderhavige bestemmingsplan op geen enkele wijze wordt nagestreefd of waargemaakt. De aanleg van ecologische oevers langs de Male Wetering is op geen enkele wijze verzekerd. Van een raamwerk van paden en houtwallen is in die zin geen sprake, dat de exploitant reeds thans een vergunning bij het Waterschap Eem & Vallei heeft aangevraagd voor het dempen van een aantal sloten. In deze te dempen sloten en greppels bevinden zich echter blijkens de Aanmeldingsnotitie in de Provincie Utrecht bedreigde vaatplantsoorten. Kennelijk is de exploitant hier weinig aan gelegen. De vergunning is op 25 november 2009 verleend. Vanwege een onjuiste bekendmaking staat hier nog bezwaar tegen open. Voor het dempen zou overigens nog een aanlegvergunning nodig zijn.

- 2.8. Overigens kan omwonenden niet worden ontzegd om hun aan het plangebied grenzende percelen te omheinen, bijvoorbeeld niet in het geval zij voorzien dat de golfballen hen om de oren zullen vliegen. Ook dergelijke omheiningen zullen het open landschap aantasten.
- 2.9. Cliënten houden vraagtekens bij de veiligheid van de wandelpaden. In het rapport “*Een golfbaan natuurlijk*” (zie bijlage 5 bij de zienswijze d.d. 7 april 2010) wordt aangegeven dat voor veilige afstand voor een wandelaar vanaf het midden van een fairway door golfarchitecten wordt uitgegaan van ongeveer minimaal 60 meter. Voor een veilig wandelpad met een minimale breedte tussen twee holes van 45 meter is voor een veilig wandelpad 45 meter extra breedte nodig. De afstanden van de paden in en langs de baan is op veel plaatsen veel geringer en dus per definitie onveilig.
- 2.10. Verder staat er in de tekening op pagina 17 een pad getekend van de golfbaan langs de Male Wetering naar de Oude weg op grond die in eigendom van een derde is. Dat kan dus helemaal niet en is misleidend. De grond waarop het wandelpad is geprojecteerd is eigendom van particulier Van de Male. Gesteld noch gebleken is dat de initiatiefnemer over deze grond zal kunnen beschikken. Van de daadwerkelijke totstandkoming van een wandel- en fietspadenstelsel ten behoeve van recreatief gebruik zal derhalve vóór de ingebruikneming geen sprake zijn.

Streekplan Utrecht 2005-2015

- 2.11. Graag wijzen cliënten uw Afdeling op het provinciale beleid, zoals onder meer neergelegd in de (Ontwerp) partiële herzieningen Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie Nationale Landschappen en Herinrichting vliegbasis Soesterberg, die op 15 december 2009 door Gedeputeerde Staten van Utrecht zijn vastgesteld. Beide partiële herzieningen werken door in de eerste herziening van de Provinciale Ruimtelijke Verordening van de Provincie Utrecht.
- 2.12. Cliënten wijzen uw Afdeling erop dat artikel 2 van het Ontwerp van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht 2009 (eerste herziening) een bepaling bevat inhoudende dat een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als “Nationale Landschappen” bestemmingen en regels bevat ter bescherming en versterking van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten. Tot deze regels behoren in ieder geval de op de aanwezige kernkwaliteiten afgestemde aanlegbepalingen en voor zover nodig bebouwingsvoorschriften. De toelichting op een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid bevat een beschrijving van de kernkwaliteiten van dat gebied, het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met de kernkwaliteiten is omgegaan.
- 2.13. In het vastgestelde bestemmingsplan en de toelichting daarop troffen wij geen bestemmingen en regels aan ter bescherming en versterking van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, noch bevat de toelichting op het bestemmingsplan een beschrijving van de kernkwaliteiten van dat gebied, het door de gemeente te voeren beleid terzake en de wijze waarop met de kernkwaliteiten is omgegaan. Nu hieraan niet is voldaan, dient het vaststellingsbesluit te worden vernietigd.

2.14. Cliënten stellen zich op het standpunt dat de voorziene ontwikkeling strijdt met de kernkwaliteiten van het plangebied, zoals die bij de aanwijzing tot Nationaal Landschap zijn benoemd. Dit betekent verder dat de voorgenomen ontwikkeling in strijd is met het provinciale ruimtelijke beleid.

Nota Ruimte

2.15. In de Nota Ruimte is het gebied Arkemheen-Eemland aangewezen als Nationaal Landschap. De drie belangrijkste kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap zijn (a) de extreme openheid, (b) de slagenverkaveling en (c) het veenweidekarakter. Hieraan zijn op provinciaal en gemeentelijk niveau nog toegevoegd, (d) de historie van de Zuiderzee, (e) de Grebbelinie en (f) de overgangsgebieden. De ontwikkelingen in dit gebied zullen – aldus de Nota Ruimte - beperkt zijn: de openheid moet behouden blijven. In het gebied zal de natuurwaarde naar verwachting toenemen door verweving van natuurgebieden en een meer natuurgericht beheer van onder andere slootkanten en perceelsranden.

2.16. Cliënten kunnen zich dan ook niet verenigen met de stelling van de Raad dat de in het bestemmingsplan voorziene ontwikkeling niet in strijd is met het nationaal beleid met betrekking tot Nationale Landschappen. Daarvan is wel degelijk sprake. Deze strijdigheid blijkt ook op provinciaal niveau (zie hiervoor).

2.17. Het bestemmingsplan wijkt af van het in het Structuurschema Groene Ruimte neergelegde Rijksbeleid, omdat er geen sprake zal zijn van verbetering van ruimtelijke samenhang, maar juist van een verslechtering.

2.18. De voorgenomen activiteit is eveneens in strijd met de onder punt 2.4.2 van de toelichting bij het bestemmingsplan genoemde Nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur'. In deze Nota staat vermeld dat de natuur behalve een intrinsieke waarde, ook belevings- en gebruikswaarden heeft. Daarop moet in een steeds dichter bevolkt land nadrukkelijker worden ingespeeld, zonder dat daarmee aan het belang van de intrinsieke waarde wordt afgedaan. Cliënten zijn van mening dat een golfbaan de belevingswaarde van de Eemvallei i.c. het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland geen goed zal doen. Volgens deze Nota beperkt natuur zich niet tot de Ecologische Hoofdstructuur maar begint deze al bij de voordeur.

2.19. Onder het genoemde punt 2.4.2 wordt aangegeven dat motieven voor het natuurbeleid voor de komende jaren in de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' o.a. zijn:

- het streven naar een goede bescherming van planten, dieren en karakteristieke gebieden (diversiteit) /
- versterking van de landschappelijke identiteit en kwaliteit vooral door meervoudig ruimtegebruik en ontwikkelingsgerichte landschapsaanpak.

Door de aanleg van een golfbaan wordt geheel voorbij gegaan aan dit streven.

3. Flora- en fauna(wet)

- 3.1. In de toelichting op het bestemmingsplan wordt ten onrechte vermeld dat in de meeste gevallen automatisch een vrijstelling gaat gelden en geen ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet (hierna: "Ffw") behoeft te worden aangevraagd.
- 3.2. Bij uitspraken van 21 januari 2009¹ en van 13 mei 2009² heeft uw Afdeling immers geoordeeld dat het verlenen van een ontheffing op grond van de Ffw in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting strijdig is met artikel 9 van de Vogelrichtlijn en/of artikel 15 van de Habitatrichtlijn. Dit geldt vanzelfsprekend, indien en voor zover ontheffing wordt verleend ten aanzien van soorten die op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermd dienen te worden. In deze richtlijn is namelijk uitputtend voorgeschreven in welke gevallen een uitzondering mag worden gemaakt op de door de lidstaten te introduceren verbodstelsels. Het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting" maakt daarvan geen onderdeel uit. In dit verband is relevant dat met de aanleg van een driving-range en golfbaan geen dwingende redenen van groot openbaar belang zijn gemoed.³
- 3.3. Zoals hierna nog zal worden besproken, is het onderzoek naar de natuurwaarden in het gebied onvolledig en (te) gedateerd. Reeds daarom kan op voorhand worden gesteld dat het bestemmingsplan niet uitvoerbaar is, omdat in redelijkheid geen ontheffing zal kunnen worden verkregen op grond van de Ffw. Door het gebrekkige onderzoek heeft de Raad vooralsnog niet aangetoond dat een dergelijke ontheffing zal kunnen worden verkregen.
- 3.4. Verder wordt terecht opgemerkt dat wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren vooraf goed dient te worden beoordeeld of er mogelijk nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. Hieraan is echter geen, althans onvoldoende uitvoering gegeven.
- 3.5. Voor een actualisering en uitbreiding van het onderzoek naar de ter plaatse aanwezige flora en fauna is des te meer reden, aangezien de Vogelwacht Utrecht recent heeft vastgesteld dat zich meer soorten in het plangebied bevinden (en dan betreft het alleen nog maar vogels) dan blijkt uit de gedateerde "onderzoeken" die aan het bestemmingsplan ten grondslag worden gelegd.
- 3.6. In dit verband is met name van belang de aanwezigheid van de in de Aanmeldingsnotitie (zie pagina 33) genoemde Watervleermuis, eventuele andere aanwezige vleermuissoorten, alsook de IJsvogel. Ten aanzien van de Watervleermuis wijzen cliënten uw Afdeling op de 'Verspreidingskaart Zoogdieren' deel uitmakend van de Uitwerking Gedragscode Flora- en Faunawet voor het Waterschap Vallei & Eem (Werkprotocollen en soortverspreiding) d.d. februari 2007 (opgesteld door Bureau Viridis uit Culemborg). Hieruit blijkt dat de Watervleermuis langs de

¹ LJN: BH0446, Bouwrecht 2009, p. 254.

² LJN: BI3701, Bouwrecht 2009, p. 697.

³ M. van Geilswijk, Gedragscodes onder de Flora- en faunawet: exit of doorstart?, Bouwrecht 2010, p. 94-98, i.h.b. p. 95.

Male Wetering en dus in het plangebied voorkomt. Zowel de Watervleermuis als de IJsvogel zijn strikt beschermde soorten onder de Vogel- en Habitatrichtlijn.

4. Natuurwaarden

- 4.1. In 2005 is door bureau Viridis onderzoek gedaan naar de natuurwaarden in het Buitengebied West. De resultaten van dit onderzoek worden beschreven in het rapport "Natuurwaarden van Buitengebied West". Aanvullend heeft onderzoek plaatsgevonden door het bureau Van Empelen Van Aalderen Partners B.V. Dit betreft enkel een veldonderzoek, dat op 22 mei 2008 (derhalve op één dag!) is uitgevoerd en waaromtrent in oktober 2008 is gerapporteerd. Gelet op de jurisprudentie van uw Afdeling zijn beide onderzoeken (te) gedateerd om aan de goede ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingsplan ten grondslag te kunnen leggen. Dit blijkt eveneens uit het rapport van het bureau Viridis zelf (zie p. 5). Verder blijkt uit deze rapporten zelf dat zij onvolledig zijn. Tot slot ziet het rapport van Bureau Viridis uit 2005 op een veel groter gebied (het gehele Buitengebied West) dan het plangebied, zodat het rapport ook om die reden onbruikbaar is.
- 4.2. De rapporten zijn bovendien onvolledig. Zo vermeldt het rapport van bureau Viridis op pagina 17 de volgende conclusie, die niet als zodanig bij de toelichting bij het bestemmingsplan terugkomt:

"Conclusie

- *Het onderzoek naar zoogdieren is van onvoldoende kwaliteit en kwantiteit om uitspraken te kunnen doen over het belang van Buitengebied West voor zoogdieren (met uitzondering van het ree).*
- *Voor een goede afweging van belangen is het dringend noodzakelijk onderzoek te laten verrichten naar de waarde van het gebied voor vleermuizen.*
- *In Buitengebied West is de aanwezigheid vastgesteld van minimaal 6 relevante soorten: 6 op de Habitatrichtlijn voorkomende vleermuissoorten."*

- 4.3. Verder vermeld het rapport van bureau Viridis op pagina 15:

"Met uitzondering van de meervleermuis hebben alle soorten in de bossen van Landgoed Coelhorst en enkele oude bomen in het gebied Hoogland West vaste verblijfplaatsen. De meervleermuis is alleen trekkend boven de Eem vastgesteld. De vaste verblijfplaatsen worden benut als kraamkamer waar de vleermuizen verblijven in de periode dat er jongen zijn. Tijdens die periode wisselen de dieren regelmatig van locatie. Daarnaast worden de vaste verblijfplaatsen door mannelijke vleermuizen gebruikt als zogenaamde werflocatie. Dit is meestal een hole boom waarin het mannetje verblijf houdt en vrouwelijke vleermuizen naar toe lokt om te paren. Deze werfbomen zijn een essentieel onderdeel in het leefgebied van vleermuizen. Bovendien worden de vaste verblijfplaatsen gebruikt als dagrustplaats. De gebruikte plaatsen worden meestal slechts voor één bepaald doel gebruikt. Vleermuizen oriënteren zich door gebruik te maken van echolocatie. Door het uitzenden van ultrasone geluiden en deze daarna weer op te vangen krijgen de

dieren een driedimensionaal beeld van de omgeving. Veel van de in het gebied foeragerende vleermuizen zijn afkomstig van kolonies die niet gelegen zijn in Buitengebied West. De dieren bereiken het plangebied door voor de oriëntatie gebruik te maken van houtwallen, kanalen, sloten, weteringen e.d. Ook binnen het plangebied zijn dergelijke structuren van groot belang. Zonder deze kunnen de vleermuizen zich niet oriënteren in het gebied. Het weghalen van al kleine onderdelen van een houtwal die als trekroute wordt gebruikt heeft grote negatieve gevolgen voor de vleermuizen. Ze raken gedesoriënteerd en kunnen een deel van hun leefgebied niet meer bereiken.”

- 4.4. Uit het rapport van het bureau Viridis blijkt voorts van de aanwezigheid van relevante soorten amfibieën. De poelkikker en de rugstreepad worden met name genoemd. De conclusie in het rapport ten aanzien van amfibieën luidt:

“Conclusie

- *Het onderzoek naar amfibieën is van onvoldoende kwaliteit en kwantiteit om, met uitzondering van de rugstreepad, uitspraken te kunnen doen over het belang van Buitengebied West voor amfibieën.*
- *In Buitengebied West is de aanwezigheid vastgesteld van twee relevante soorten: rugstreepad en poelkikker. Beide soorten worden vermeld in bijlage IV van de habitatrictlijn. De poelkikker staat als kwetsbaar vermeld op de Rode Lijst, de rugstreepad staat op de Oranje Lijst vermeld als prioritaire soort.*
- *Onderzoek naar het voorkomen van poelkikker, rugstreepad en heikikker is dringend gewenst.”*

- 4.5. Ten aanzien van vissen luidt de conclusie in het rapport van het bureau Viridis:

“Conclusie

- *Het onderzoek naar vissen is van voldoende kwaliteit en kwantiteit om uitspraken te kunnen doen over het belang van Buitengebied West voor vissen.*
- *In Buitengebied West is de aanwezigheid vastgesteld van **3 relevante soorten**: de in de habitatrictlijn benoemde Bittervoorn en Kleine modderkruiper en het op de Rode Lijst en de Oranje Lijst voorkomende Vetje.”*

- 4.6. Met betrekking tot libellen luidt de conclusie in het rapport van bureau Viridis:

“Conclusie

- *Het onderzoek naar libellen is van onvoldoende kwaliteit en kwantiteit om uitspraken te kunnen doen over het belang van Buitengebied West voor libellen.*

- *Met uitzondering van de metaalglaslibelle zijn de aangetroffen soorten allen zeer algemeen voorkomende soorten die weinig eisen stellen aan hun leefgebied.*
- *Het merendeel van de wateren in het plangebied is een weinig geschikt leefgebied voor een soortenrijke libellenfauna. Verantwoordelijk hiervoor zijn onder andere het ontbreken van voldoende structuurrijke oevervegetatie langs de wateren, de hoge trofiegraad van veel wateren en het ontbreken van gevarieerde watervegetatie in de grotere watergangen.”*

- 4.7. Ten aanzien van sprinkhanen wordt eveneens geconcludeerd dat het onderzoek van onvoldoende kwaliteit en kwantiteit is om uitspraken te kunnen doen. Volgens het onderzoek kwamen - in elk geval in 2005 - geen relevante soorten vlinders in Buitengebied West voor. Hetzelfde geldt voor 2005 voor relevante soorten flora.
- 4.8. Uit het rapport van bureau Viridis blijkt voorts dat Buitengebied West voor broedvogels en voor overwinterende vogels van groot belang is. Het gebied herbergt een gevarieerde bevolking met 55 soorten, waarvan 11 soorten worden vermeld op de Rode Lijst en 2 soorten op de Oranje Lijst. Het gebied is voorts van groot belang voor weidevogels. Tot slot is het noordelijke deel van Buitengebied West van zeer groot belang van overwinterende Kleine Zwanen. De graslanden ten noorden van de Zeldertse Wetering en ten westen van de Slaagseweg worden beschouwd als vaste verblijfplaatsen in de zin van de Flora- en faunawet. Ze vallen onder de externe werking van het Vogelrichtlijngebied Polder Arkemheen, aldus het rapport van bureau Viridis. In aansluiting op het bovenstaande is door de vereniging Vogelwacht Utrecht, Afdeling Amersfoort in 2009 een broedvogelinventarisatie uitgevoerd (**bijlage 2**). Dit houdt in dat op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan, de Raad konden beschikken over recente kennis aangaande de vogelstand in en rondom het plangebied. Helaas heeft de Raad ervoor gekozen niets met deze informatie te doen, terwijl niet, althans onvoldoende, is gemotiveerd waarom dit onderzoeksrapport buiten beschouwing is gelaten.
- 4.9. In dit verband wijzen cliënten uw Afdeling nog graag op de op 23 juni 2008 door de Provincie Utrecht vastgestelde nieuwe beleidslijn Wro. Deze nieuwe beleidslijn Wro is uitgewerkt in de Uitvoering Beleidslijn nieuwe Wro (vastgesteld op 11 november 2008). Het is het sluitstuk waarin de provincie een aantal provinciale belangen laat doorwerken naar de gemeenten. In deze Uitvoering beleidslijn nieuwe Wro staat onder punt 4.5.3. 'Ecologische waarden buiten de EHS' het volgende:

“Wij willen met name in gebieden buiten de EHS, waar sprake is van geconcentreerde actuele natuurwaarden de actuele natuurwaarden in stand houden en waar mogelijk versterken).

Ook voor de gebieden buiten de EHS geldt dat, wanneer op grond van de Ffw beschermde soorten voorkomen en de bestemming daar wijzigt, het bestemmingsplan aannemelijk moet maken dat op voorhand redelijkerwijs te verwachten is dat een

onthefing zal worden verleend. Als binnen de grenzen van het bestemmingplan Rode lijst- of Oranje lijstsoorten voorkomen, wordt voor die gebieden dezelfde benadering gevraagd als voor gebieden binnen de EHS.

Als deze waarden buiten de EHS door natuurbeheer of op andere wijze binnen agrarisch grondgebruik op basis van vrijwilligheid tot stand zijn gekomen, vinden wij het niet passend als dit zou leiden tot extra beperkingen voor het agrarisch gebruik. Dit laat onverlet dat wij via het stimuleren van agrarisch natuurbeheer en de provinciale subsidieregeling Kleine Landschapselementen dergelijke waarden wel in stand willen houden en waar mogelijk versterken.

Zie ook Streekplan § 7.5 Natuur

- 4.10. In verband met het voorgaande heeft de Raad ten onrechte geen aandacht besteed aan de in het gebied aanwezige natuurwaarden, waaronder Rode- en Oranjelijstsoorten. De Raad heeft ten onrechte nagelaten te onderzoeken of de voorgenomen ontwikkeling leidt tot significante gevolgen voor deze soorten en in hoeverre deze gevolgen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen en/of beperkt. De Raad had voor het plangebied dezelfde benadering moeten kiezen als voor gebieden die zijn gelegen in de EHS.
- 4.11. Door de aanleg van de golfbaan zullen inheemse dieren worden verontrust. Vreemd genoeg zijn in het bestemmingsplan geen afspraken neergelegd ten aanzien van het beheer en onderhoud binnen het plangebied op een zodanige wijze dat de verstoring van deze dieren tot een minimum beperkt blijft.
- 4.12. Door het ontsluiten van het gebied voor sport en recreatie verdwijnt de huidige rustige en ongestoorde biotoop, waarbinnen vele diersoorten leven. Deze diersoorten zullen als gevolg van de plannen definitief verdwijnen, hetgeen de biodiversiteit niet ten goede komt. Er zal sprake zijn van een verarming van soorten.
- 4.13. Cliënten zijn van mening dat uitvoering van de in het door de raad vastgestelde bestemmingsplan neergelegde ruimtelijke ontwikkeling zal leiden tot het verdwijnen van 100 paar broedende vogels uit het plangebied.
- 4.14. Het geeft te denken dat juist naar de aanwezigheid van de vleermuizen in het plangebied geen, althans onvoldoende onderzoek is verricht, terwijl in bijlage IV van de Habitatrichtlijn een groot aantal vleermuissoorten voorkomt. Voor deze soorten geldt een strikt beschermingsregime. Als voorbeelden kunnen worden genoemd de Bechsteins vleermuis, de Bosvleermuis, de Brandtsvleermuis, de Gewone paardvleermuis, de Gewone dwergvleermuis, de Gewone grootoorvleermuis, de Grijszige grootoorvleermuis, de Grote hoefijzerneus, de Grote rosévlleermuis, de Ingekorvenvleermuis, de Kleine hoefijzerneus, de Meervleermuis, de Noordse vleermuis, de Rosse vleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Tweekleurige vleermuis en de Watervleermuis.

Ook de Heikikker, de Kamsalamander, Poelkikker en de Rugstreeppad worden in bijlage IV van de Habitatrichtlijn vermeld.

- 4.15. Naar al deze vleermuissoorten is – als gezegd – (in eerste instantie) ten onrechte geen onderzoek gedaan. Het is cliënten bekend dat – naast de Watervleermuis – ook de Rosse Vleermuis (deze vliegt 50 m boven het (plan)gebied om prooien te vangen maar landt daar niet) voorkomt. Voorts wonen en jagen in het plangebied de Meervleermuis; Laatvliegers en Ruige Dwergvleermuis. Deze informatie is afkomstig van vleermuiskenner, de heer Z. Bruijn. Bruijn gaf in een telefonisch gesprek verder aan dat bij de Slaagseweg 9 (nabij het plangebied) te Hoogland, kwartels voorkomen en dat die locatie een kraamkamer is van beschermde Rugstreeppadden.
- 4.16. Ten aanzien van de Vogelrichtlijn geldt dat alle op het Europese grondgebied voorkomende inheemse vogelsoorten worden beschermd. Cliënten merken nog op dat voor soorten van bijlage I bij de Vogelrichtlijn, die geregeld in Nederland voorkomen, speciale beschermingsmaatregelen moeten worden getroffen. Een van deze maatregelen is het aanwijzen van beschermde gebieden. De Natuurbeschermingswet is van toepassing op deze gebieden. De verplichtingen vloeien voort uit artikel 4.1 van de Vogelrichtlijn. Voor trekvogels die geregeld in ons land voorkomen moeten eveneens speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen (zie artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn). Op Bijlage I bij de Vogelrichtlijn komen ondermeer de volgende ook in het plangebied aangetroffen soorten voor: IJsvogel en Kleine Zwaan. Van de geregeld voorkomende trekvogels komen in het plangebied de Kievit, Krakeend, Kuifeend, Meerkoet en Wilde Eend voor. Verder komt er een groot aantal Rode Lijst-soorten in het plangebied voor.
- 4.17. Op de valreep is in augustus 2010 nog een quickscan uitgevoerd door bureau Viridis. Dit nader onderzoek is naar de mening van cliënten onvolledig en te beperkt. Met name naar de aanwezigheid en de vliegroutes van de in het gebied aanwezige vleermuissoorten is onvoldoende (nader) onderzoek gedaan.

5. Ten onrechte geen MER opgesteld

- 5.1. Cliënten handhaven verder hun standpunt dat ten onrechte geen MER is opgesteld. In dit verband is van belang dat de MER-Commissie op basis van een onjuiste en onvolledige Aanmeldingsnotitie heeft geconcludeerd dat een MER achterwege kon blijven. Zoals hierboven betoogd, is aan de Aanmeldingsnotitie immers onjuiste en onvolledige informatie ten grondslag gelegd omtrent de natuurwaarden in het plangebied, terwijl de in de Aanmeldingsnotitie gehanteerde uitgangspunten niet (geheel) middels het bestemmingsplan afdwingbaar worden gerealiseerd.
- 5.2. In de onderdelen C en D van de Bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage 1994 worden voor bepaalde activiteiten drempelwaarden genoemd bij overschrijding waarvan een MER dient te worden opgesteld, respectievelijk een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Voor de aanleg van een golfbaan geldt als drempel voor een MER-plicht een golfbaan van 50 hectare of meer of een oppervlakte van 20 hectare of meer in een gevoelig gebied (zie artikel 10.2 van onderdeel C) en een m.e.r.-beoordelingsplicht in geval van een oppervlakte van 25 hectare of meer of een

oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied (zie artikel 10.2 van onderdeel D). Blijkens de toelichting bij het bestemmingsplan is het plangebied gelegen in een gevoelig gebied, zodat het reeds daarom onbegrijpelijk is dat het opstellen van een MER achterwege is gebleven. Het plangebied omvat immers meer dan 20 hectare (namelijk 26,2 hectare).

- 5.3. Voor zover hier anders over zou moeten worden gedacht, geldt dat de MER-Commissie enkel heeft getoetst aan het Besluit MER en de in de bijlage bij dat Besluit opgenomen drempelwaarden. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft in zijn arrest d.d. 15 oktober 2009 (zaak C-255/08, Commissie/Nederland)⁴ echter geoordeeld dat Nederland in zijn nationale wettelijke regeling ten onrechte drempelwaarden en selectiecriteria heeft vastgesteld die slechts rekening houden met de omvang van het project.
- 5.4. Nederland dient echter aan richtlijn 85/337/EEG, betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, gewijzigd bij richtlijnen 97/11/EG en 2003/35/EG (hierna: “m.e.r.-richtlijn”) een uitvoering te geven die volledig strookt met de eisen die daarin worden gesteld, gelet op de belangrijkste doelstelling daarvan, die, zoals blijkt uit artikel 2, eerste lid, van de m.e.r.-richtlijn, erin bestaat dat de projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, met name gezien hun aard, omvang of ligging, vóór de vergunningverlening worden onderworpen aan een beoordeling van dat effect (arrest d.d. 23 november 2006, Commissie/Italië, C-486/04, Jurispr. blz. I-11025, punt 36 en aldaar aangehaalde rechtspraak).
- 5.5. Zelfs een project van beperkte omvang kan namelijk een aanzienlijk milieueffect hebben en uit vaste rechtspraak blijkt dat de wettelijke bepalingen van een lidstaat die voorzien in een milieueffectbeoordeling voor bepaalde soorten projecten, ook de in artikel 3 van de m.e.r.-richtlijn geformuleerde eisen moeten naleven en rekening moeten houden met het effect van het project op mens, dier en plant, bodem, water, lucht of cultureel erfgoed (zie arrest d.d. 13 juni 2002, Commissie/Spanje, C-474/99, Jurispr. blz. I-5293, punt 32).
- 5.6. Uit vaste rechtspraak van het Hof volgt tevens dat, wanneer lidstaten hebben besloten om drempelwaarden en/of criteria vast te leggen, de hun aldus toegekende beoordelingsmarge haar beperkingen vindt in de in artikel 2, eerste lid, van de m.e.r.-richtlijn neergelegde verplichting om de projecten, die met name wegens hun aard, omvang of ligging een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, te onderwerpen aan een milieueffectbeoordeling, vóórdat een vergunning wordt verleend, (arrest d.d. 20 november 2008, Commissie/Ierland (C-66/06), punt 61 en aldaar aangehaalde jurisprudentie).
- 5.7. Ook benadrukt het Hof dat de lidstaten op grond van artikel 4, derde lid, van de m.e.r.-richtlijn de verplichting hebben om bij het vaststellen van genoemde drempelwaarden of criteria rekening te houden met de in bijlage III hierbij genoemde selectiecriteria.
- 5.8. In deze bijlage wordt bij bovengenoemde criteria onderscheid gemaakt tussen ten eerste de kenmerken van de projecten, waarbij in het bijzonder in overweging moet worden genomen de

⁴ EHvJ 15 oktober 2009, AB 2009/406, m.nt. Backes en M&R 2010, nr. 3, m.nt. C. Pasteuning.

omvang van het project, de cumulatie met andere projecten, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, de productie van afvalstoffen, verontreiniging en hinder alsmede het risico van ongevallen, ten tweede de plaats van de projecten, zodat rekening wordt gehouden met de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de geografische gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn, door in het bijzonder het bestaande grondgebruik en het opnamevermogen van het natuurlijke milieu in overweging te nemen, en ten derde de kenmerken van het potentiële effect, met name met betrekking tot het geografisch gebied en grootte van de bevolking.

- 5.9. Hieruit volgt dat een lidstaat die op basis van artikel 4, tweede lid, van de m.e.r.-richtlijn drempelwaarden en/of criteria vaststelt en daarbij alleen rekening houdt met de omvang van de projecten zonder de in alinea 2.44 van deze zienswijze vermelde criteria in aanmerking te nemen, de grenzen overschrijdt van de beoordelingsmarge waarover hij krachtens de artikelen 2, eerste lid, en 4, tweede lid, van de m.e.r.-richtlijn beschikt (arrest van 20 november 2008, Commissie/Ierland, zoals hiervoor reeds aangehaald).
- 5.10. Verder oordeelt het Hof dat Nederland, door in zijn nationale wettelijke regeling drempelwaarden en selectiecriteria vast te stellen die slechts rekening houden met de omvang van het betrokken project, de verplichting daarbij tevens de bijlagen II en III na te leven, niet naleeft. Nederland heeft derhalve de grenzen overschreden van de beoordelingsmarge waarover hij beschikt bij de vaststelling van genoemde drempelwaarden en criteria.
- 5.11. Het Hof benadrukt verder dat artikel 2, eerste lid, van de m.e.r.-richtlijn is vastgesteld om te garanderen dat de hoofddoelstellingen van de m.e.r.-richtlijn, namelijk de noodzaak om één van de doelstellingen van de Gemeenschap op het gebied van de bescherming van het milieu en de kwaliteit van het bestaan te verwezenlijken, alsmede de aanvulling en coördinatie van de vergunningsprocedures voor particulieren en openbare projecten die mogelijk belangrijke effecten voor het milieu hebben, na omzetting van de m.e.r.-richtlijn in de lidstaten worden behaald. Hieruit volgt dat de lidstaten bij de uitvoering van de artikelen 3 en 4, tweede lid, sub b, van de m.e.r.-richtlijn tevens artikel 2, eerste lid, van deze richtlijn moeten naleven.
- 5.12. Uitgaande van deze hoofddoelstellingen van de m.e.r.-richtlijn, kan de uitleg die wordt gevolgd in de Nederlandse wettelijke regeling, volgens welke de krachtens de m.e.r.-richtlijn vastgestelde drempelwaarden juridisch gezien een harde, absolute grens vormen, niet worden aanvaard.
- 5.13. Hieruit volgt dat Nederland door de drempelwaarden en selectiecriteria zodanig vast te stellen dat in de praktijk alle projecten van een bepaald type bij voorbaat zijn onttrokken aan de verplichting om een milieu-effectbeoordeling uit te voeren, zonder dat is aangetoond dat deze projecten geen aanzienlijk milieu-effect konden hebben, de grenzen heeft overschreden van de beoordelingsmarge waarover het krachtens de artikelen 2, eerste lid en 4, tweede lid, van de m.e.r.-richtlijn beschikt.
- 5.14. Tot slot concludeert het Hof dat Nederland door niet alle nodige maatregelen te hebben genomen om te verzekeren dat de projecten die een aanzienlijk milieu-effect kunnen hebben, overeenkomstig artikel 4, tweede en derde lid, van de m.e.r.-richtlijn, gelezen in samenhang met

de bijlagen II en III daarbij, worden onderworpen aan een vergunningsprocedure en een beoordeling van het effect, de krachtens deze richtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

- 5.15. Uit het arrest van het Hof blijkt dus dat Nederland de grenzen van haar beoordelingsmarge waarover zij op grond van de m.e.r.-richtlijn beschikt, heeft overschreden. In feite blijken alle projecten met een beperkte omvang al *a priori* onttrokken te worden aan een milieueffectbeoordeling, terwijl deze projecten een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben. Op deze aanzienlijke milieueffecten hebben wij ook steeds gewezen.
- 5.16. Nederland heeft blijkens het arrest d.d. 15 oktober 2009⁵ derhalve niet alle nodige maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat projecten met mogelijke belangrijke milieugevolgen onderworpen worden aan een milieueffectbeoordeling ingevolge de m.e.r.-richtlijn. Weliswaar staat (inmiddels) de in artikel 7.8b, vierde lid van de Wet milieubeheer dat het bevoegd gezag bij zijn beslissing rekening moet houden met de in bijlage III van de m.e.r.-richtlijn aangegeven omstandigheden, dit is naar het oordeel van het Hof echter te laat, omdat (ook) in de drempelwaarden zélf rekening moet worden gehouden met bijlage III.
- 5.17. Cliënten verzoeken uw Afdeling dan ook uitdrukkelijk het bestemmingsplan c.q. de daarmee mogelijk gemaakte activiteit(en) rechtstreeks aan (bijlage III van) de m.e.r.-richtlijn te toetsen.
- 5.18. Het is van belang rekening te houden met de cumulatieve effecten in de omgeving van het plangebied. Wij wijzen u daarbij op de ontwikkeling van appartementen en een nieuw winkelcentrum aan het Kraailandhof te Hoogland. Ook dient rekening te worden gehouden met de realisering van het nieuwe ziekenhuis aan de Maatweg. Dit laatste project is een project van betekenende mate (IBM) en als zodanig opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Van beide projecten gaat, evenals van de voorziene ontwikkeling, een verkeeraantrekkende werking uit, die zich met name op de N199 (Bunschoterstraat) zal concentreren.
- 5.19. Verder is relevant dat het plangebied deel uit maakt van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland en dit gebied grote aantallen strikt beschermde soorten herbergt. Het gebied maakt deel uit van het leefgebied van vele vogels die zich eveneens ophouden in het Natura 2000-gebied Arkemheen en het Natura 2000-gebied Eemmeer en Gooimeer Zuidoever.
- 5.20. In de Aanmeldingsnotitie wordt het terrein van het bestemmingsplan in huidige conditie aangegeven als territorium en foerageergebied van diverse vogels. Gesteld wordt dat ook met de bestemming als golfterrein deze functie gehandhaafd blijft. Dit is niet juist. De meer dan regelmatige aanwezigheid van mensen en onderhoudsvoertuigen (grasmaaiers e.d.) zal het gebied daarvoor ongeschikt maken. Hierdoor zal het gebied verworden tot verblijfsgebied van meer algemene soorten en wordt afbreuk gedaan aan de biodiversiteit van het gebied rond Amersfoort. Om deze biodiversiteit te handhaven is het noodzakelijk de bestemming als

⁵ Dit arrest is overigens in hoofdlijnen bevestigd bij arrest van 10 december 2009 (C-205/08), NJB 2010, p. 78/79.

landbouwgrond te handhaven en niet te wijzigen. In de Aanmeldingsnotitie wordt gemeld dat geen volledig beeld beschikbaar is van de vleermuizen in het plangebied. Nader onderzoek naar deze zal moeten worden uitgevoerd. Nu dit laatste onvoldoende is geschiedt, dient het vaststellingsbesluit van de Raad ook op die grond te worden vernietigd.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verzoeken cliënten u hun beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit te vernietigen alsmede de (raad van de) gemeente Amersfoort ex artikel 8:75 Awb te veroordelen tot vergoeding van de kosten die cliënten redelijkerwijs in verband met de behandeling van dit beroep heeft moeten maken.

Het voor de behandeling van dit beroepschrift verschuldigde griffierecht kan in rekening-courant met mijn kantoor worden verrekend.

Cliënten behouden zich het recht voor om binnen de beroepstermijn de gronden van hun beroep nader aan te vullen.

Hoogachtend,
Loyens & Loeff N.V.

J.M. Neefe